

ZURNAL 10

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 20

• 10. prosince 2010

V čísle:

Společná strategie děkanů tělovýchovných fakult • Mezinárodní setkání romanistů na Filozofické fakultě UP • Národní cena za bakalářskou práci pro studentku UP • Dravci v aule • Kde se stravují zaměstnanci UP? • Zahraníční exkurze budoucích právníků • O studijní stáži, výzkumu a životě v pákistánské Lahoře

• **Vědecká rada UP se 20. 9. 2010 shodla na tom, že letošní přednášku k počtě J. L. Fischera prosloví prof. Bedřich Moldan, který celou svou dosavadní profesní kariéru věnoval problematice životního prostředí a sepsal jednu ze svých prvních zpráv o jeho stavu už v 80. letech minulého století.**
(Více informací na této straně a str. 4)

-red-, foto -mo- ▶

K počtě J. L. Fischera: letos o udržitelném rozvoji

■ Při příležitosti výročí narození prvního rektora obnovené univerzity J. L. Fischera, významného myslitele, filozofa, sociologa a pedagoga, hovořil v aule Filozofické fakulty UP prof. Bedřich Moldan. Dřívější ministr životního prostředí, současný ředitel Centra pro otázky životního prostředí UK v Praze se 6. 12. ve své olomoucké přednášce věnoval tématu Udržitelný rozvoj jako současné paradigma. Výroční přednášky se zúčastnili i zástupci rodiny prvního rektora obnovené univerzity.

„Tradice Fischerovských přednášek je neobyčejně sympatická. Jsem vděčný, že ji prof. Josef Jařab v roce 1994 založil,“ řekl před samou přednáškou prof. Bedřich Moldan. Pozvání k jejímu proslovení považuje prof. Moldan za mimořádnou čest i proto, že je svým vzděláním i životním povoláním spíše přírodovědecky orientován. „Vždycky jsem se však zamýšlel nad hlubším významem pojmů, které přírodovědci – a ovšem i politikové, mezi něž rovněž trochu patřím – někdy bez hlubšího rozmyslu a reflexe používají. Mohu doufat, že podobnou snahu by ocenil i J. L. Fischer, který snahu o co nejpřesnější vymezení pojmů a o co nejpřesnější formulaci příslušných definic viděl i jako úkol filozofie. Mezi takové pojmy, které by nepochybně neunikly jeho pozornosti, patří dnes udržitelný rozvoj a udržitelnost.“ uvádí prof. Moldan v tištěné podobě proslovené přednášky.

V průběhu zhruba čtyřiceti minut profesor v oboru Ochrana životního prostředí pak sumarizoval vývoj globální debaty o trvale udržitelném rozvoji a celkové ochraně přírody, definoval pojem „trvale udržitelný rozvoj“ a zamýšlel se nad tím, zda a za jakých podmínek je trvale udržitelný rozvoj možné přijmout jako východisko pro další fungování světového společenství. Svou pozornost

Dokončení na str. 4

ZURNAL
JUBILEJNÍ 20. ROČNÍK
ČTĚTE • PIŠTE • KOMUNIKUJTE

Vědci z Přírodovědecké fakulty UP soupeří s nositeli Nobelovy ceny

■ **Vědci z Regionálního centra pokročilých technologií a materiálů UP (RCPTM) jsou krok od objevu nového materiálu, který může na desítky let výrazně ovlivnit vývoj elektroniky a dál zmenšovat a odlehčovat mobilní telefony, televize či počítače. Stejným směrem však mají nakročeno také vědci Andre Geim a Konstantin Novoselov z britského Manchesteru, čerství držitelé Nobelovy ceny za fyziku.**

Doc. Radek Zbořil, Ph.D., generální ředitel RCPT, a doc. Michal Otyepka, Ph.D., vedoucí výzkumného programu a Katedry fyzikální chemie PříF, směřují k přípravě nejtenčího polovodiče na světě. Pokud se jim experimenty podaří dotáhnout úspěšně do konce, může nový nanomateriál nahradit běžně užívané křemíkové polovodiče ve všech mikroprocesorech a způsobit revoluci v elektrotechnickém průmyslu.

Geim a Novoselov dostali Nobelovu cenu za objev nanomateriálu nazvaného grafen. Jde o tenkou plochu tvořenou atomy uhlíku, která je desettisíckrát tenčí než lidský vlas. I laik si ji může připravit doma, když z grafitu, používaného například v tužkách, odloupe s pomocí izolační pásky jedinou atomární vrstvu. Grafen představuje nejtenčí a nejpevnější formu uhlíku, která vede teplo lépe než jakýkoliv jiný dosud známý materiál a je stejně dobrým elektrickým vodičem jako třeba měď. S ohledem na malou hmotnost a unikátní vlastnosti, představuje jeden z nejperspektivnějších materiálů pro 21. století. Připravit grafen ve velkém ale představuje zatím velký problém, proto je jeho cena několikanásobně vyšší než

cena zlata. Vědci na celém světě tudíž podrobují grafen různým pokusům, aby jeho vlastnosti přetavili pro použití v praxi.

A týmy v Olomouci a Manchesteru jsou v bádání možná nejdál. Ve stejnou dobu objevily chemickou sloučeninu grafenu - fluorografen, nejtenčí izolant na světě. Materiál má podobné mechanické vlastnosti jako teflon a nabízí využití také v elektronice při výrobě LED diod. O tom, že jdou podobným směrem jako Britové, se olomoučtí vědci dozvěděli před několika dny z otevřených vědeckých databází. Každý tým použil jinou metodu a soustředil se na jiné aplikační vlastnosti. Práce obou týmů vyjdou v nejbližších dnech ve stejném čísle prestižního vědeckého časopisu Small.

„Známe nejtenčí vodič – grafen, umíme připravit i nejtenčí izolant – fluorografen, ale cítíme, že tohle není zdaleka vše, co můžeme v oblasti výzkumu uhlíkových nanostruktur dokázat. Máme za sebou sérii pokusů a výpočtů směřujících k přípravě nového derivátu grafenu, který se jeví jako ideální polovodič,“ říká doc. Michal Otyepka.

Dokončení na str. 2

„Labyrint vášně“ v premiérovém pokračování

■ **Když byla loni v Moravském divadle uvedena první část hudebního dramatu „Labyrint vášně – To je ta noc“, setkala se s příznivou kritikou i ohlasem publika. Stejnou odezvu skládalo i premiérové představení celého díla včetně druhé části „Křídla a propast“ 27. 11. opět na olomoucké scéně. Autoři – skladatel a pedagog UP dr. Tomáš Hanzlík (hudba) a Mgr. David Hrbek (libreto) – se při tvorbě svých „necenzurovaných antických mýtů“ inspirovali příběhy Mínoa, Ariadny, Thésea i Daidala, které vyústily do tragédie Ikarova pádu. Spolu se souborem Ensemble Damian účinkoval také sbor Lenky Mlynářové–Dohnalové.**

-red-, foto -mo-

Společná strategie děkanů

■ S cílem stanovit společnou strategii pro posílení a proliferaci oboru Kinantropologie v hodnocení vědy a výzkumu v rámci ostatních vědních oborů v České republice se 2. 12. v prostorách Fakulty tělesné kultury UP sešli děkani tří sportovních fakult České republiky.

„Dohodli se na přijetí společné publikační normy, která je zpracována v rámci publikace Kompendium psaní a publikování v kinantropologii. Tato publikační norma vychází z publikačního manuálu APA (Americká psychologická asociace), který je požadován ve většině impaktovaných časopisů v kinantropologii. Další dohodou byla spolupráce při publikační a recenzní činnosti recenzovaného odborného časopisu Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Gymnica, který se má stát 'vlajkovou lodí' české kinantropologie,“ řekl doc. Martin Kudláček, proděkan FTK UP.

Pozvání děkana Fakulty tělesné kultury UP doc. Zbyňka Svozila (na snímku vlevo) přijali (zprava) doc. Vladimír Süß, děkan Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze, a doc. Jiří Nykodým, děkan Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity v Brně. Vedení těchto fakult se také dohodlo na pravidelných společných setkáních, jež by měla sloužit k hledání společné strategie pro rozvoj české kinantropologie a aktivního životního stylu obyvatel ČR.

Text a foto -mak-, -map-

Vědci z Přírodovědecké fakulty UP...

Dokončení ze str. 1

To by podle něj znamenalo revoluci v elektrochemickém průmyslu, protože okem neviditelný nanomateriál může nahradit stávající, mnohem objemnější polovodiče na bázi křemíku. Tím by se mohly výrazně zmenšit všechny mikroprocesory používané od televízí a mobilních telefonů přes počítače, automobily, letadla či celé řídicí systémy.

„Budeme potřebovat trochu štěstí, protože v Manchesteru grafen zkoumají mnohem déle než my. Díky moderním přístupům výpočetní chemie dokážeme předpovědět složení a vlastnosti ideálního polovodiče na bázi grafenu na počítači a následně navržený model ověřit v laboratoři. Naši konkurenti jdou primárně cestou laboratorních výzkumů, a proto máme možná pár kroků náskok,“ míní doc. Radek Zbořil. S Brity už se Češi spojili a vzájemně se informovali o svých výzkumech, ale je samozřejmé, že každý si svoje know-how pečlivě střeží.

Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů na UP vzniklo v rámci Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace a teprve 5. 11. oficiálně zahájilo svou činnost. „Je příjemné, že bezprostředně po zahájení se dostávají takovéto významné objevy, které jsou tou nejlepší motivací pro zapojení zejména mladých vědců do činnosti centra,“ podotkl doc. Radek Zbořil. V dalších letech centrum nabízí až čtyřicet pracovních míst zejména pro mladé vědecko-výzkumné pracovníky. Mgr. P. Vysloužil

Rektorské volno

Rektor UP uděluje členům akademické obce a zaměstnancům UP z provozních a úsporných důvodů **pracovní volno na den 31. 12. 2010**. V uvedené době neprobíhá výuka na žadné z fakult UP a o zpusobu zajištění nezbytných činností rozhodnou vedoucí zaměstnanci jednotlivých organizačních součástí UP.

XV. mezinárodní setkání romanistů na Filozofické fakultě UP

■ Ve dnech 26.–27. 11. se na půdě Katedry romanistiky FF UP konalo v pořadí již XV. mezinárodní setkání romanistů s názvem „Česká romanistika v evropském kontextu“. Po šestileté přestávce tak vedoucí katedry doc. Marie Voždová, Ph.D. (na snímku vlevo), z jejíž iniciativy se letošní setkání uskutečnilo, navázala na tradici každoročních setkání českých a slovenských romanistů, kterou založil už v roce 1991 tehdejší vedoucí katedry prof. Jiří Černý, CSc. (vpravo). Nečekaný počet účastníků, mezi nimiž nechyběli přední čeští i slovenští romanisté, byl důkazem, že o setkání, které se vždy neslo nejen v čistě konferenčním, ale hlavně přátelském duchu, je stále velký zájem.

Ve dvou konferenčních dnech vystoupilo více než sedmdesát účastníků z Čech i Slovenska a několik zahraničních hostů. Kromě hojné účasti domácích olomouckých romanistů byla zastoupena téměř všechna česká romanistická pracoviště: UK v Praze, MU v Brně, JČU v Českých Budějovicích, SU v Opavě, OU v Ostravě, Univerzita Hradec Králové, TU v Liberci ale i VŠE v Praze; ze Slovenska se pak zúčastnili romanisté z univerzit v Bratislavě, Banské Bystrici, Nitře, Prešově a Ružomberoku. Jednání byla rozdělena do tří tematických bloků, každý blok pak probíhal paralelně v sekci lingvistické a literární.

První blok byl určen k prezentaci pedagogických aktivit, výzkumných projektů, jejich výsledků a publikačních výstupů. Účastníci se tak měli možnost dozvědět například o chystaném Slovníku amerikanismů prof. Jiřího Černého, CSc., nebo připravovaných dějinách francouzské literatury od 9. po 21. století prof. Jiřího Šrámka, CSc., které navazují na jeho starší Dějiny francouzské literatury v kostce.

Rada účastníků se ukázala být úspěšnými řešiteli výzkumných projektů GAČR, IGA nebo UGA: v lingvistické

sekci byly představeny projekty zaměřené na výzkum ekonomické odborné terminologie ve španělštině a francouzštině, francouzštinu v Africe, na proces internacionalizace ve španělsko-slovenské sportovní terminologii

a jiné. Mezi literáty byl pak prezentován např. výzkumný projekt mapující francouzské tisky v Arcibiskupské zámecké knihovně v Kroměříži nebo několik projektů z oblasti španělské a italské literatury.

V oblasti pedagogických aktivit byla kromě nově zaváděných předmětů představena např. i nově vznikající uskupení - Skupina pro kontrastivní románskou lingvistiku v Českých Budějovicích nebo Brněnský romanistický literární kroužek.

V druhém bloku zazněly dílčí tematické příspěvky, jejichž škála byla vskutku pestrá – od fonetiky přes teorii literatury až po realie. Třetí blok byl pak určen výhradně doktorandům a prezentaci jejich badatelských záměrů. Konference byla zakončena formou plenárního zasedání, kde měli zástupci všech zúčastněných romanistických pracovišť možnost krátce promluvit o charakteru a perspektivách jednotlivých studijních oborů a podiskutovat o podobách možné spolupráce.

Díky velice dobré organizaci, vysoké odborné úrovni a spokojenosti účastníků, z nichž nejeden vyslovil přání setkat se v Olomouci příští rok znovu, lze konstatovat, že letošní setkání romanistů bylo po všech stránkách přínosné a splnilo tak své hlavní cíle.

Mgr. J. Matoušková, Katedra romanistiky FF, foto archiv autorky

Workshop k sociální péči o osoby ohrožené sociálním vyloučením

■ Ústav pedagogiky a sociálních studií PdF UP uspořádal 30. 11. v aule Pedagogické fakulty workshop na téma: *Sociální péče o osoby ohrožené sociálním vyloučením*. Mezi studenty zavítala Mgr. Zdeňka Šindelářová, vedoucí odboru sociálních věcí Městského úřadu Jindřichův Hradec, která podrobně hovořila o formách pomoci všem ohroženým skupinám v rámci výkonu státní správy a samosprávy. Na konkrétních příkladech (příznání či zamítnutí dávky hmotné nouze, hranice existenčního a životního minima) demonstrovala systém sociální pomoci a možnost využívání různých typů sociálních služeb. Studenti vznášeli v průběhu workshopu řadu dotazů, na něž odpovídaly jak Mgr. Šindelářová, tak i moderující Mgr. Dagmar Pitnerová z ÚPSS. Na závěr byli přítomní seznámeni s koncepcí připravovaných legislativních změn, které by měly vejít v platnost v roce 2011. -dp-

Dravci v aule Přírodovědecké fakulty UP

■ Netradiční využití univerzitních prostor mohli ocenit zájemci o výcvik dravých ptáků v aule PŘF 1. 12., kde jej alespoň v ukázkách předvedli sokolníci z organizace Seiferos. Pro studenty biologie, univerzitní zaměstnance UP i ostatní zájemce akci připravily Katedra zoologie a Ornitologická laboratoř PŘF.

-red-, foto -mo-

Národní cenu za bakalářskou absolventskou práci z oblasti řízení lidí obdržela studentka UP

Česká společnost pro rozvoj lidských zdrojů (ČSRLZ) spolu s Asociací institucí vzdělávání dospělých ČR (AIVD ČR) a serverem Edumenu.CZ poprvé v historii ocenila Národní cenou dvě absolventské práce z oblasti řízení a rozvoje lidských zdrojů. Stalo se tak v Praze 25. 11. v prostorách Nadace ABF na konferenci „Efektivní vzdělávání pro trh práce“. Porota vybrala ze zúčastněných deseti prací dvě nejlepší. Národní cenu za bakalářskou práci na téma „Zavádění kompetenčního modelu pro operátorské pozice“ získala Marie Váňová, posluchačka UP v oboru Andragogika. Národní cenu za diplomovou práci na téma „Řízení a rozvoj talentů“ obdržela Šárka Horňáková, studentka z Univerzity Jana Amose Komenského Praha.

Cílem nultého ročníku projektu je navázání úzké spolupráce mezi studenty, vysokými školami a zaměstnavateli a nabízet studentům témata ve spolupráci s firmami a organizacemi, které budou nejen specifikovat své požadavky k tématu, ale budou také ochotny podpořit studenta nebo studentku svými praktickými zkušenostmi a radami. „Takových firem a organizací se pro akademický rok 2011/2012 našlo celkem dvacet,“ doplnila Mgr. Zita Lara, výkonná ředitelka z ČSRLZ. Studenti se tak budou moci při psaní svých diplomových prací opřít o informace z praxe a získat tak i mnohdy své první pracovní zkušenosti.

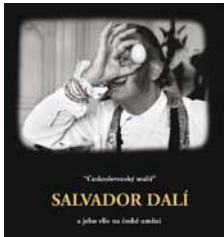
Organizátoři spolupracují na projektu s pěti katedrami vysokých škol, a to s Katedrou andragogiky a personál-

ního řízení FF UK, Katedrou vzdělávání dospělých a andragogiky UJAK, Katedrou personalistiky VŠE, Katedrou řízení lidských zdrojů Univerzity obrany a Katedrou sociologie a andragogiky FF UP. Jejich studenti si již nyní mohou vybírat z navržených témat pro bakalářskou či magisterskou práci, a to prostřednictvím webových stránek www.diplom-ka.cz.

Česká společnost pro rozvoj lidských zdrojů je nezisková organizace působící v oblasti rozvoje a řízení lidských zdrojů (www.lidske.zdroje.org). Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR je profesním sdružením s cílem je prosazovat zájmy a potřeby institucí vzdělávání dospělých (www.aivd.cz).

Z tiskové zprávy vybrala -mav-

„Československý malíř“ Salvador Dalí představen v Praze

Institut Cervantes v Praze připravil na 7. 12. prezentaci knihy „Československý malíř“ Salvador Dalí a jeho vliv na české umění prof. Pavla Štěpánka, Ph.D., z Katedry dějin umění FF. Autor se v ní věnuje zaměřuje na Dalího vztahy k českému prostředí, zejména jeho vlivy na české umělce a sleduje průnik daliovského surrealismu nejen do českého malířství, ale také do teorie a literatury. Propagátorem jeho způsobu vidění se stal Vítězslav Nezval a inspiroval se jím i Karel Teige, kouzlem Dalího efektů byli ovlivněni přední malíři oné doby, zejména Jindřich Štyrský a Toyen, jeho dílo však ovlivnilo i mnohé současné české umělce. Knihu vydala v letošním roce Galerie MIRO.

Informace také na http://praga.cervantes.es/FichasCultura/Ficha67824_63_12.htm. -red-

Rektoři: návrh rozpočtu prohlubuje dlouhodobé podfinancování vysokých škol

Plénum České konference rektorů (ČKR), které se sešlo na svém 108. zasedání v Praze 2. 12. v prostorách CEVRO Institutu, o.p.s., přijalo následující usnesení:

1. ČKR se znovu intenzivně zabývá hodnocením kvality vysokých škol. Téma mezinárodní srovnatelnosti náročných standardů vysokoškolských studií v České republice je stěžejním obsahem činnosti ČKR.
2. ČKR vyjadřuje zásadní nespokojenost s návrhem rozpočtu pro vysoké školy, který pro rok 2011 vykazuje bezprecedentní pokles prohlubující dlouhodobé podfinancování vysokých škol.
3. ČKR se zabývá problémy, které vysokým školám způsobily vyhlášené termíny státních maturit pro rok 2011, jakož i lhůta pro jejich vyhodnocení. Jejich časový plán značně narušuje průběh přijímacího i přezkumného řízení na vysokých školách. ČKR naléhavě žádá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, aby termíny konání státních maturit byly napříště vyhlášovány tak, aby nezasahovaly do obvyklého harmonogramu přijímacího řízení na vysokých školách.
4. ČKR opakovaně vyjadřuje svou vůli podílet se na přípravě reformy terciárního vzdělávání vedoucí k růstu kvality vysokého školství v České republice.

Zdroj: <http://crc.muni.cz/>. -mav-

Z JEDNÁNÍ AKADEMICKÉHO SENÁTU UP

Akademický senát UP se na svém jednání dne 1. 12. 2010 zabýval těmito tématy:

■ **Metodika dělení prostředků v roce 2011.** Rektor UP informoval senátory o současném stavu projednávání této problematiky. O metodice dělení prostředků uvnitř UP v roce 2011 již hovořil s děkany jednotlivých fakult, jednalo o ní Kolegium rektora UP i ekonomická komise AS UP. Podle současného návrhu by centrální jednotky a centrální prostředky UP měly i v roce 2011 obdržet 21, 6 % z financí, které UP obdrží na vzdělávací činnost (ukazatel A+B1). Vzhledem k tomu, že ukazatel A+B1 však bude v roce 2011 s největší pravděpodobností nižší o 10 % než v roce 2010, znamená schválení takového návrhu metodiky dělení financí uvnitř UP snížení rozpočtu o 10 % především pro centrální jednotky a prostředky, neboť fakulty tvoří rozpočet za pomoci dalších ukazatelů. Rektor UP prof. Miroslav Mašláň mj. připustil, že tato nastiněná situace, již by musel řešit, by nebyla jednoduchá. Navíc poznamenal, že doposud nemá zcela přesnou představu o tom, jak takto nastavená metodika poznamenaná v současné době hospodaření jednotlivých fakult UP.

■ **Přehled interních auditů a mimořádných kontrol prováděných na CJ UP od roku 2008 až doposud.** Přehled předložil rektor UP prof. Miroslav Mašláň. Jak uvedla doc. Miroslava Přidalová, předsedkyně ekonomické komise AS UP, rektor UP zaujal stanovisko ke všem doporučením vzešlých z interních auditů a mimořádných kontrol. Podle jeho vyjádření se řada zjištění týkala především nevyjasněných kompetencí, pracovních povinností a odpovědností. Z řeči rektora UP vyplynulo, že řada procesů na centrálních jednotkách není optimálně nastavena a souvisí s dosud nedeřešeným novým zněním Organizačního řádu. Příslušný dokument včetně nového znění Katalogu prací by měl být připraven v první polovině roku 2011. „Některé informace nám ve zjištěních poskytl interní audit, další pak přinesly i audity externí,“ řekl prof. M. Mašláň. Vedení UP v této souvislosti čeká také na výstupy z projektu Efektivní instituce MŠMT (EFIN), jehož cílem je podpora a rozvoj efektivních principů řízení a který se věnuje mj. procesům na Rektorátu UP a PřF UP.

■ **Legislativní procesy.** AS UP schválil návrh změny Volebního a jednacího řádu AS UP, návrh změny Statutu LF a návrh změny Statutu PřF. Neschváleny byly naopak návrh změny Volebního a jednacího řádu AS PřF a návrh nového Statutu FTK.

-map-

Stručně

■ Panelová diskuse na téma **Bible v moderních českých překladech**, kterou připravily Moravsko-slezská křesťanská akademie a Vysokoškolské katolické hnutí, proběhla 1. 12. v Arcidiecézním muzeu Olomouc. Zúčastnil se jí mj. také prof. Jan Sokol, Ph.D. (FHS UK), za Český ekumenický překlad (vlevo).

■ Na pozvání Katedry politikologie a evropských studií FF přijela do Olomouce až z Univerzity v Aucklandu na Novém Zélandu britská politoložka **Jennifer Lees-Marshment**, světově známá odbornice na politický marketing. Přednáška a workshop se uskutečnily 25. 11. v aule FF.

■ Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií FF uspořádalo 25. 11. vědecké kolokvium s mezinárodní účastí s názvem **Kultura – média – komunikace**. V úvodu hovořil o činnosti Centra jeho vedoucí Mgr. Marek Lapčík, Ph.D.

■ Během **cvičení simulovaného požáru** 24. 11. ve Fakultní nemocnici Olomouc, do kterého se zapojili zástupci Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje, Policie ČR a Městské policie Olomouc, museli lékaři a sestry Oddělení urgentního příjmu evakuovat celkem 26 pacientů, z toho tři pacienty ve velmi vážném stavu. Šlo samozřejmě o figuranty...

-red-, foto -mo a archiv FNOL

Akademický senát UP vyhlásil
na svém jednání dne 1. 12. 2010

**volby do Akademického senátu UP
na funkční období 27. 5. 2011–27. 5. 2014.**

Časový harmonogram:

- zvolení členů dílčích volebních komisí: do 18. 2. 2011
  - návrhy kandidátů do AS UP: do 11. 3. 2011
  - zveřejnění termínů a míst konání voleb na fakultách, seznamu voličů a kandidátní listiny: do 18. 3. 2011
  - zahájení voleb: pátek 25. 3. 2011
  - ukončení voleb: 13. 4. 2011
  - opakování voleb: středa 20. 4. 2011
- Funkční období stávajícího AS UP skončí 26. 5. 2011

Právnická fakulta UP, Centrum dalšího vzdělávání, pořádá
odborný seminář na téma

Insolvenční řízení

Přednášející: **Mgr. Jan Kozák**, soudce a místopředseda Krajského soudu v Brně. Akce se uskuteční **14. 1. 2011 od 9.00 do 15.15 hod v budově PF A – sál ROTUNDA** (17. listopadu 8). Seminář si klade za cíl poskytnout účastníkům základní orientaci v problematice právní úpravy úpadkového práva v českém právním řádu a seznámit je s hlavními instituty této právní úpravy. Uzávěrka přihlášek: 11. 1. 2011. *Další informace na <http://cdv.upol.cz>.*

Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci

Spolek lékařů v Olomouci a Klinika tělovýchovného lékařství a kardiovaskulární rehabilitace FNO a LF UP pořádají další z přednáškových večerů, tentokrát na téma *Prevence kardiovaskulárních onemocnění* (koordinátor doc. E. Sovová, Ph.D., MBA). Koná se **ve středu 15. 12. od 16 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF UP.**

Literárněvědná společnost, pobočka Olomouc, zve na
přednášku Blanky Kostřicové

Jan Balabán – od sestupu k naději

úterý 14. 12. v 18.30 v učebně č. 18 Katedry bohemistiky FF (Křížkovského 10, zadní trakt, druhé patro)

Institut celoživotního vzdělávání FF UP zve na

závěrečný koncert

kurzu Celostní muzikoterapie

pod vedením PaedDr. Lubomíra Holzera

Koncert se uskuteční **v sobotu 18. 12. v 18 hodin v prostorách Atria UC UP.** Vstup zdarma.

Počet míst je omezen, svoji účast proto avizujte do 13. 12. stručným e-mailem: milena.rajmonova@upol.cz

Zkušební přístup do dalších databází

Univerzita Palackého má **do 29. 12. 2010** zkušební přístup do digitálního archivu neznámějšího deníku na světě The Times. **The Times Digital Archive** obsahuje všechna čísla The Times včetně obrázků za období let 1785–1985. Prímý vstup: <http://infotrac.galegroup.com/itweb/palacky?db=TTDA>. Bližší informace: <http://ezdroje.upol.cz>. **Nakladatelství Morgan & Claypool** (www.morganclaypool.com) otevřelo UP zkušební přístup do svých elektronických knih. Jsou k dispozici dvě rozsáhlé kolekce: Colloquium Digital Library of Life Sciences – přímý vstup www.morganclaypool.com/page/lifesci a Synthesis Digital Library of Engineering and Computer Science – přímý vstup www.morganclaypool.com/page/synthesis.jsp. Přístup bude aktivní **do 31. 12. 2010.**

**Uzavření prodejny
odborné literatury a skript VUP**

Vydavatelství UP – prodejna odborné literatury a skript upozorňuje, že z důvodů provedení fyzické inventury zásob k 31. 12. 2010 a čerpání řádné dovolené v závěru roku bude prodejna od 13. 12. 2010 do 7. 1. 2011 zavřena.

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc.

Prof. Bedřich Moldan, CSc., vystudoval Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy, obor analytická chemie. V roce 1964 se stal kandidátem chemických věd a v roce 1992 docentem UK v oboru Geochemie. V roce 1997 byl jmenován profesorem v oboru Ochrana životního prostředí. Je zakladatelem a ředitelem Centra pro otázky životního prostředí UK.

Po celou svou profesní kariéru se zabývá životním prostředím. V polistopadové době byl předsedou Českého svazu ochránců přírody. V letech 2000–2001 byl předsedou Komise pro udržitelný rozvoj OSN. Působil jako vyjednávač pro životní prostředí, vědu a vzdělávání v rámci delegace České republiky pro vyjednávání o přistoupení k EU. V roce 2000–2004 zastával funkci předsedy ve Vědecké radě Evropské environmentální agentury v Kodani. Byl členem Evropského konzultativního fóra pro životní prostředí a udržitelný rozvoj Evropské komise. Je členem České statistické rady a České inženýrské akademie.

Do politiky vstoupil hned po listopadové revoluci. V letech 1990–1992 byl poslancem České národní rady. Byl také prvním ministrem životního prostředí, a to v letech 1990–1991. Od roku 2004 do roku 2010 byl senátorem Parlamentu České republiky za Kutnohorsko a Havlíčskobrodsko. Působil také jako poradce ministra životního prostředí a ministerstva zahraničních věcí. Je poradcem monackého prince Alberta II.

Svou přednášku k poctě J. L. Fischera shrnul v závěrečné úvaze:

„Morální imperativ udržitelnosti a požadavek odpovědného jednání nás vede k závěrečné úvaze o tom, na čem je tento imperativ založen. V éře antropocénu se člověk stal skutečným vládcem planety Země. Naše rozhodnutí a naše činy určují běh událostí nejen ve sféře společenské – tak tomu bylo vždy – ale jak jsme viděli i v oblasti velkých přírodních procesů. Změny, které přinesla současná epocha, jsou toho důkazem: zmínili jsme mezi jiným antropogenně způsobenou redukcí životně důležité planetární ozonové vrstvy, okyselování světového oceánu, dramatické snižování bohatství přírodních druhů a ovšem globální změnu klimatu se všemi jejími dalekosáhlými vlivy. Mohli bychom pokračovat. Za to vše jsme odpovědní my lidé. Síly, kterými vládne díky své vědě a technice, mnohdy překonávají síly přírodní. Planeta Země a procesy na jejím povrchu jsou stále více v naší moci, stali jsme se skutečnými pány a vládci přírody. Nezbyvá než si to přiznat, a chovat se podle toho. Odpovědnost, která na nás v této souvislosti spočívá, je obrovská, a nijak se jí zbavit nemůžeme.

Jsme v postavení dobyvatelů minulých dob, kteří museli na dobytém území zavést nový, svůj pořádek,

ať chtěli nebo nechtěli. Jestliže si novou zemi dobyli, nezbyvalo jim, než zde vládnout. Co je podstatné: vládnout mohli dobře nebo špatně. Ve stejném postavení je dnes lidstvo vůči své planetě, vůči své „jediné Zemi“ Stockholmské konference: Můžeme vládnout dobře nebo špatně. Správně pochopená myšlenka environmentální udržitelnosti může být vodítkem k vládnutí dobrému. Na jejím základě se mohou vytvořit potřebná pravidla, zásady odpovědného jednání, které bude dobré pro planetu Zemi i pro všechny její obyvatele.“

Vybrala -mav-, foto M. Otava a archiv prof. B. Moldana

K poctě J. L. Fischera...

věnoval také současným ekologickým hrozbám a jejich možným řešením či roli moderních technologií v procesu výroby. „Ochrana životního prostředí, přírody a přírodních zdrojů, má-li být úspěšná, musí tedy být nejen sladěna s hospodářským a ekonomickým rozvojem, ale musí mít i výrazný lidský rozměr, který zdůraznil „Sociální summit“ OSN, konaný v r. 1995 v Kodani. Završením koncepce udržitelného rozvoje se pak stal Světový summit o udržitelném rozvoji, který se konal v Johannesburgu na přelomu srpna a září 2002. „Rozvoj“, tedy vývoj kladným, žádoucím směrem, směrem k lepšímu stavu, základní a všeobecně přijatý společenský cíl, může pokračovat bez závažných krizí do daleké budoucnosti, jenom pokud bude pevně stát na třech „pilířích“, sociálním, environmentálním a ekonomickém, v souladu s heslem summitu „Lidé, planeta, prosperita“, uvedl prof. Bedřich Moldan, absolvent oboru Analytická chemie Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy, který se k problematice udržitelného života dostal mj. v době, kdy se začal věnovat oboru Geochemie. Z jeho řeči pro přítomnost v aule FF UP také vyplynulo, že o ochranu

Dokončení ze str. 1

přírodního prostředí se zájem v Evropě probudil přibližně v polovině 19. století. Sám termín se začal užívat však až v 60. letech 20. století, kdy se v mnoha zemích začaly projevovat potíže, které už nebyly jen izolovanými případy jednotlivých epizod. Také v té době – 5. 6. 1972 – uznalo Mezinárodní společenství na Konferenci OSN ve Stockholmu naléhavost ochrany životního prostředí. „Konference ve Stockholmu vydala světu jasný a silný signál: Planeta Země, jediná, kterou máme, je vážně ohrožena námi samými,“ uvádí prof. Moldan v tištěné podobě přednášky.

K proslavení přednášky k poctě J. L. Fischera, prvního rektora obnovené univerzity, zve Univerzita Palackého každým rokem významné osobnosti z nejrůznějších oblastí vědy a kultury. Bedřich Moldan se stal v pořadí jejím sedmáctým proslavitelem. Mezi jeho předchůdce patří například známý fotograf Jindřich Štreit (2009), lékař Pavel Klener (2008) nebo také astrofyzik Jiří Grygar (2003), biochemik Václav Pačes (1998) či teolog Tomáš Halík (2005). Vůbec první Fischerovskou přednášku proslavil v roce 1994 Mikuláš Lobkowicz. *M. Hronová*

Srdečně zveme děti zaměstnanců UP a jejich doprovod na

POHÁDKOVÉ VÁNOČNÍ ODPOLEDNE

v sobotu 18. prosince 2010 aula PŘF UP (2. podlaží), 17. listopadu Olomouc (Envelopa)

Program:

15.30–16.30 hodin	Výroba vánočních ozdob a zdobení vánočního stromčku
16.30–17.00 hodin	Povídání o ADVENTU
17.00–17.30 hodin	Přestávka na občerstvení
17.30–18.30 hodin	Loutková pohádka O pejskovi a kočičce

Loutkovou pohádku zahrají členové *Kašpárkovy říše*, atmosféru příjemní skupina 3+1.

Vstup na akci a občerstvení je zdarma. Účast svou a svých dětí potvrďte na e-mail jaroslava.seifriedova@upol.cz do 15. 12. 2010. Na setkání se těší organizátoři akce – Oddělení péče o zaměstnance UP a Přírodovědecká fakulta UP.

Kde se stravují zaměstnanci UP?

„S podporou univerzity obědvám, kde uznám za vhodné,“ říká jeden zaměstnanec Univerzity Palackého svému kolegovi z jiné její části. „Abych měl stravu zaměstnavatelem dotovanou, obědvám pouze v menze,“ sděluje pak s údivem ten druhý. Takto vypadá běžná debata mezi zaměstnanci Univerzity Palackého na téma oběd.

Možnosti stravování s příspěvím UP. Je podstatné, kterého pracoviště jste součástí.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění nestanovuje zaměstnavateli povinnost zajistit stravování svých zaměstnanců. Píše se v něm pouze o povinnosti stravu umožnit. Je tedy na rozhodnutí zaměstnavatele, jestli se na organizování stravování svých zaměstnanců bude podílet a je pouze na něm, jakou formu, způsob organizace i financování si zvolí. Univerzita Palackého přispívá na stravné svým více než třem tisícům zaměstnanců podle zákonných pravidel - tedy v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, Kolektivní smlouvou, Pravidly hospodaření UP a Řádu menzy UP.

V rámci zákonem daného rozpětí je podle metodického pokynu kvěstora UP z roku 2001 Stravování zaměstnanců UP o výši příspěvku na stravné oprávněna rozhodnout příslušná součást univerzity samostatně. Samostatně se součástí olomoucké univerzity rozhodují také v případě, když zaměstnavatel zajišťuje závodní stravování formou poskytnutí stravenek do zařízení veřejného stravování. To je velmi důležité sdělení, neboť s nabídkou stravovacích poukázek se pak některým zaměstnancům nabízejí i rozdílné možnosti, kam se mohou jít naobědovat. Např. zaměstnanci Cyrilometodějské teologické fakulty se mohou stravovat podle vlastní volby. „Ano, mohou se stravovat ve stravovacím zařízení, které provozuje SKM UP nebo si mohou koupit stravenky. Příspěvek zaměstnavatele na odebrané jídlo či stravenku je v obou případech stejný,“ sdělil Žurnálu UP Mgr. Ivan Drábek, tajemník CMTF. Podobně jsou na tom akademici i neakademici pracovníci z Přírodovědecké fakulty. „Zaměstnanci se mohou stravovat ve stravovacím zařízení UP nebo si mohou koupit stravenky a stravovat se za ně jak v Menze UP, tak v kterémkoli jiném stravovacím zařízení. Podle mých informací jsou obě formy stravování zhruba shodně oblíbené,“ říká Mgr. Petr Velecký, Ph.D., tajemník PřF. Také zaměstnanci Právnické fakulty mají možnost stravovat se jak v Menze UP, tak kdekoliv jinde prostřednictvím stravenek. „S ohledem na dostupnost je mezi zaměstnanci preferována možnost stravování v menze, nicméně je stále velký počet zaměstnanců, kteří si berou jídelní kupony,“ řekl Ing. Petr Bačík, tajemník PF UP. Fakulta tělesné kultury nabízí svým zaměstnancům jak stravu v zařízeních menzy, tak v jiných stravovacích zařízeních. „Stravovací poukázky lze využít i v menze a lidé je využívají s ohledem na dostupnost stravovacích zařízení v tom kterém dni a s ohledem na rozvrh výuky. Naši lidé učí např. na atletickém či plaveckém stadionu,“ řekl Ing. Jan Vylegala, tajemník FTK UP. Odlišná situace je na Lékařské fakultě, jejíž smluvním stravovacím zařízením je pro zaměstnance jídelna Fakultní nemocnice Olomouc. „Zaměstnanci Děkanátu a Zubní kliniky si mohou zakoupit stravenky,“ doplnil však pro Žurnál Ing. Jiří Pídal, tajemník LF UP. Obdobně jsou na tom zaměstnanci Fakulty zdravotnických věd, kteří využívají smluvního zařízení Závodní jídelny Fakultní nemocnice Olomouc. „Týká se to především těch, kteří pracují v areálu FNOL nebo TÚ. Pracovníkům ostatních pracovišť jsou poskytovány stravovací poukázky, které využívají ve veřejném stravovacím zařízení. Kombinace obou způsobů odběru stravy není možná,“ doplňuje Ing. Marie Fialová, tajemnice FZV UP. Většina zaměstnanců Filozofické fakulty se stravuje

v Menze UP. Potvrdila to Žurnálu UP Ing. Jiřina Menšíková. „Stravenky poskytujeme pouze v případě, kdy je vzdálenost z pracoviště do výdejny menzy větší, nebo když je v letních měsících výdejna uzavřena. V tu dobu může zaměstnanec požádat o stravovací poukázky, a využít tak stravovací služby externích dodavatelů,“ dodala. Za Pedagogickou fakultu potvrdil její tajemník pouze to, že fakulta postupuje důsledně podle platné Kolektivní smlouvy a v souladu s příslušnými ustanoveními zákoníku práce.

Ale abychom nezůstali jen u těch, kteří přísluší k některé z osmi fakult UP. Různé možnosti stravování bez ohledu na vzdálenost pracoviště k vlastním stravovacím zařízením se také nabízejí např. zaměstnancům Vydavatelství UP. „Zaměstnanci Vydavatelství se mohou stravovat v Menze UP, mohou využívat stravenky SODEXO. Disponujeme také vybavenou kuchynkou, ve které je možné přihřát si i vlastní jídlo. Pokud vím, největší zájem je o stravenky,“ řekla Žurnálu UP RNDr. Hana Dziková, ředitelka Vydavatelství UP. Naopak asi sto sedmáct osob Rektorátu UP se stravuje pouze v Menze. Tito zaměstnanci si stravenky mohou koupit pouze v období prázdnin, kdy je i hlavní Menza na Šmeralově ulici uzavřena. Jak pro Žurnál UP uvedla kvěstorka UP Ing. Henrieta Crkoňová, stravovací poukázky jsou celoročně poskytovány pouze těm zaměstnancům Rektorátu UP, kteří se z důvodů různých zdravotních problémů a diet nemohou stravovat v menze. Jinými slovy ti, kteří Menzu UP nenavštěvují, nebo ji z různých důvodů navštěvují nepravidelně, se o dotaci zaměstnavatele na stravu jednoduše připravují.

Příspěvek zaměstnavatele je jednotný, jeho konečnou výši však ovlivňují další ukazatele

Výše příspěvku na stravu souvisí se zákonnými pravidly a vnitřními předpisy (viz výše). Pro stravování v Menze UP je tedy jednotný. V rámci jednoho zaměstnavatele, tedy olomoucké univerzity, je však výsledná situace ve stravování daleko rozmanitější. V rámci svých nákladů přispívají mnohé ze součástí UP svým zaměstnancům v různé výši také na stravenky, jejichž prostřednictvím se zaměstnanci pak mohou najíst nejen v menze, ale i v kterémkoli jiném stravovacím zařízení. Je to proto, že příslušné součásti Univerzity Palackého jsou podle vnitřních pravidel oprávněny rozhodovat samostatně nejen o nabídce - tedy možnostech - ale také o výši příspěvku. A aby celá situace byla ještě pestřejší, vstupuje mnohdy do pomyslné hry „Stravné“ ještě sociální fond. „Vedení Fakulty zdravotnických věd se rozhodlo, že těm zaměstnancům, kteří splňují stanovené podmínky pro stravování, poskytne FZV ještě příspěvek na stravování ze sociálního fondu, a to ve výši deseti korun na jedno hlavní jídlo za každou odpracovanou směnu v měsíci,“ řekla Ing. Marie Fialová, tajemnice FZV UP. Díky sociálnímu fondu, který je na UP nejen k tomuto účelu tvořen a využíván, pak dochází k výslednému celkovému snížení ceny oběda. Část z financí sociálního fondu podobně investuje VTP UP, LF či FTK UP.

Co není dnes, zítra může být

V mnohých částech olomoucké univerzity, které mají jisté pravomoce k rozhodování, existují základní organizace vysokoškolského odborového svazu. Právě ty jsou partnery vedení fakult, případně Univerzity Palackého k vyjednávání o mnohém. A třeba i o stravném. Výsledkem takového vyjednávání pak mohou být např. sjednocené podmínky stravování jednoho pracoviště s pracovištěm jiným. Konkrétně by se tak mělo stát v případě zaměstnanců Rektorátu UP, kteří by - díky nedávnému jednání zástupců ZO VOS Rektorátu UP s rektorem olomoucké univerzity prof. Miroslavem Mašlánem - měli mít od ledna 2011 stejnou možnost koupit si stravovací poukázky za cenu dotovanou zaměstnavatelem jako zaměstnanci jiných součástí UP.

M. Hronová, ilustrační foto M. Otava

Přestože UP dotuje zaměstnancům Rektorátu stravu v Menze UP, zdaleka ne všichni tohoto benefitu využívají. Nejen toto zjištění, ale i další informace vyplynuly z ankety, kterou jsme uskutečnili mezi pracovníky Rektorátu UP, když jsme se jich zeptali:

1. **Využíváte služeb stravovacího zařízení UP?**
2. **Jste spokojený/á s kvalitou, množstvím a cenou stravy v Menze UP?**
3. **Máte možnost čerpat od zaměstnavatele příspěvek na stravné a současně se stravovat v jiném než univerzitním zařízení? V případě, že je vaše odpověď záporná, měl/a byste o takový benefit zájem?**

Mgr. Tomáš Chalupa, redakce informačních materiálů odd. komunikace

1. Nevyužívám, v práci většinou nejím. Občas zajdu na oběd do restaurace, tak dvakrát, třikrát za měsíc. 2. Nevím, neměl jsem možnost to zjistit. 3. Nárok nemám, pokud vím. Kdybych měl možnost koupit si stravenky, velmi bych to uvítal.

Bc. Renáta Pavelková, Archiv UP

1. Ano, využívám. Rychlost obsluhy ve výdejné jídel RUP nemá konkurenci a myslím, že to většině zaměstnanců UP vyhovuje. 2. Poslední dobou bohužel nejsem. Po zdražení obědů (polévka a salát se platí zvlášť) se mi některá jídla zdají drahá. Myslím, že s pracovním i technickým potenciálem, kterým Menza UP vládne, by jídelna mohla být lepší. Pokud je celková cena obědu po přičtení dotace od zaměstnavatele cca 80 Kč, je to dostatečná částka, abych nebyla nucena v minutkové nabídce kupovat mražený polotovar. Okolní restaurace, kterých je tu ostatně dostatek, nabízí v této částce širokou paletu kvalitních jídel (i co se velikosti porcí týče). Aspoň dvě minutková menu, která Menza UP nabízí ze „stálé nabídky rybích prstů, různých zeleninových mražených řízečků“, by měla být vystřídaná čerstvými saláty. Je to taková z nouze čtnost. 3. Jinou alternativu nemám. Na můj dotaz, za jakých podmínek můžu získat Sodexo stravenky v případě, že si v jídelně RUP nevyberu, mi bylo pracovníkem oddělení péče o zaměstnance řečeno, že musím předložit žádost s potvrzením od lékaře.

Mgr. Petra Jungová, vedoucí oddělení veřejných zakázek

1. Ano, ne však často. 2. Ano. 3. Nemám možnost čerpat příspěvek a stravovat se jinde než v menze. Vzhledem k častým služebním cestám a pochůzkám by mi velice vyhovovalo mít příspěvek na stravné formou „stravenek“, a mít tak možnost stravovat se i v jiném zařízení.

Jarmila Šrahulková, personálně mzdové oddělení:

1. Ano. 2. Většinou ano, myslím si však, že za celkovou cenu oběda (polévka, hlavní jídlo, salát) lze pořídit dobré menu v restauraci s obsluhou (do ceny počítám i příspěvek zaměstnavatele). 3. Ne. Zájem o tento benefit mám.

Bc. Jaroslava Seifriedová, oddělení péče o zaměstnance

1. Ano. 2. Většinou ano. 3. Ano.

Ing. Zbyněk Křížka, vedoucí interního auditu a kontroly

1. Pouze ve výjimečných případech. 2. Nejsem spokojený se skladbou stravy, která je nabízena v Menze. Kvalita, cena a gramáž neodpovídá nabízené ceně. Např. 100 g losos za 43 Kč + polévka za 10 Kč + příplatek zaměstnavatele neodpovídá ceně, kterou nabízejí restaurace, které se nacházejí v těsné blízkosti UP. 3. Nemám možnost čerpat příspěvek od zaměstnavatele a zároveň se stravovat jinde. Ano, o stravenky bych měl zájem. Technicky lze zabezpečit i placení stravenkou Sorbi v Menze UP.

Mgr. Vladimíra Kalová, vedoucí referentka vědy a výzkumu RUP

1. Ano. 2. Spíše ne. 3. Nemám možnost stravovat se za příspěvek v neuniverzitním zařízení. Ano, zájem bych měla.

PhDr. Pavel Urbásek, ředitel Archivu UP

1. Ano, i když nepravidelně. 2. Ceny za některé druhy jídel se mi zdají příliš vysoké. 3. Tuhle možnost nemám a měl bych o ni velký zájem. Zvláště když v tomto ohledu vnímám zcela rozdílnou praxi na jednotlivých součástech UP.

PhDr. Rostislav Hladký, kancléř UP

1. Ne. 2. Nemohu posoudit. 3. O stravenky jako zaměstnanec benefit zájem mám, umožní mi stravovat se v čase, který mi lépe vyhovuje. Dokončení na str. 6

Proč publikujeme?

Třetího prosince 2010 mi děkan FF UP sdělil oficiálním dopisem, že mi uděluje odměnu ve výši 2 100 Kč za autorství publikací s tím, že „částka je odvozena z výsledků v databázi RIV“ a dále s tím, že „věří, že mě toto konkrétní ocenění bude motivovat k další publikační činnosti“.

S díky jsem odměnu odmítla, a to ne proto, abych naštvála děkana či své kolegy, kteří odměnu za publikační činnost viditelnou v RIVu bez přemýšlení přijali (patří jim jistě po zásluze, nijak jim ji nechci upírat), ale proto, abych tímto gestem – byť laciným, stálo mě pouze 2100 Kč – znovu připomněla akademické obci, že nepublikujeme proto, abychom dostali čárku v RIVu, ani proto, abychom za to byli finančně odměněni, ale proto, abychom se – pečlivě formulující, mnohdy zápasíce s jazykem a formou – dobrali poznání, dobrali pravdy (být částečné, být úzce vztahované k našemu oboru) a sdělili toto poznání těm, kdo chtějí naslouchat a ještě umějí číst. Měl-li by mě k dalšímu publikování motivovat výhled na další „tučnou odměnu“ z ruky děkana, byl by to jen výraz korupce, prodeje skutečných cílů vědeckého bádání bezduchým ekonomickým ukazatelům. Tuším, že k představitelům „New managementu“ sedícím na děkanátech, rektorátech a ministerstvech toto velmi idealistické gesto nijak nepronikne, ani jim jakkoliv nepohne, ale cítím potřebu ho přesto učinit.

Odpověli mi děkan, proč že jsem se nevzdala odměny 10 000 Kč přičtené mi za získání dvou grantů ESF v celkové výši cca. 20 milionů korun, pak odpovím, že o této odměně nepochybují, že si ji skutečně zasloužím, neboť „získávání grantů“ je dnes – alespoň v humanitních vědách – již v podstatě „sportovní disciplína“, která nemá s vědou, vzděláním, hledáním pravdy nic společného: Grantové agentury všech úrovní a všech donátorských subjektů tím, že určují směry a témata bádání (tu „migrace“, tu „menšiny“, tu „člověk jako konkurenceschopná jednotka“ atd.), do kterých jediné hodlají investovat, diktují věd, jaké otázky si dnes i napříště klást, a tím bezprecedentním způsobem oklešťují její svobodu. Podařilo-li se mi tedy přesto vtěsnat do mantinelů módních hesel (velmi vzdálených tomu, co já osobně považuji za ideál a cíl vzdělání), smysluplný obsah a podařilo-li se mi přitom užívat jazyka, argotu grantových přihlášek, aniž se mi neustále zvedal žaludek filologa, považuji to za své vítězství, které zaslouží odměnu.

Prof. I. Fialová, Dr., vedoucí Katedry germanistiky FF

Anketa

Dokončení ze str. 5

Mgr. Radek Palašák, vedoucí oddělení komunikace:

1. Využívám, i když v poslední době o dost méně než dřív. Důvodem je snaha o zdravější stravování, které i přes možnost výběru z více variant není v naší menze vždy možné. 2. Kvalita „standardní“, někdy bych si dokázal představit kvalitnější oběd, jindy jsem spokojený. Množství považuji za dostatečné. Co se týká ceny, tak také záleží na tom, kterou máte na mysli. Jestli tu, která se zaměstnancům odečte z účtu, nebo tu opravdovou – konečnou, na kterou přispívá i UP jako zaměstnavatel. U té druhé jsem trošku na pochybách, zdá se mi poměrně vysoká, ale může to být jen můj dojem. Nicméně si myslím, že by se v každém případě cena za oběd v Menze UP měla odvíjet od reálné ceny porce – tedy aby ti, co si objednájí kupříkladu krupicovou kaši, nepřimo nepřispívali na fajnšmekra, co se rozhodl pro žraločí steak. . . Různá jídla bych cenově výrazněji odlišil. Některá výrazně zlevnil, jiná naopak zdražil. 3. Tato možnost mi nebyla nikdy nabídnuta, sám jsem se po tom nikdy nepídil, ale asi budu muset. Velice bych to přivítal – mohl bych si totiž lépe vybrat jídlo podle svých představ. V poslední době řeším své stravování často tak, že si doma uvaříme něco zdravějšího (méně tuků a mouky) a odnese se to do práce k obědu. Když není zbylí, řeším to Menzou. Rád si zajdu do některé z olomouckých restaurací, ale to zase nemůže být z pochopitelných důvodů bohužel tak často.

Mgr. Pavel Benda, právní oddělení:

1. Ano, každý pracovní den. 2. Ano. 3. Příspěvek na stravné, který mohu uplatnit v menzách UP, čerpám. Pokud by UP současně poskytovala možnost zakoupení stravenek použitelných v neuniverzitních stravovacích zařízeních za zvýhodněnou cenu, aniž by se tím snížila dotace na stravné v menzách, tento benefit bych patrně občasně využil. Připravila -map-

Úspěšné zahraniční exkurze budoucích právníků

V letošním kalendářním roce se studentům Právnické fakulty UP podařilo získat stipendia na podporu dvou zahraničních studijních cest do německy mluvících zemí.

Na jaře podpořila německá výměnná služba DAAD exkurzi do Spolkové republiky Německo na univerzity v Drážďanech, Berlíně a Postupimi. Program byl zahájen slavnostním přijetím děkanem Právnické fakulty TU Dresden panem prof. Dr. Göttingem a jeho kolegy, kteří skupině

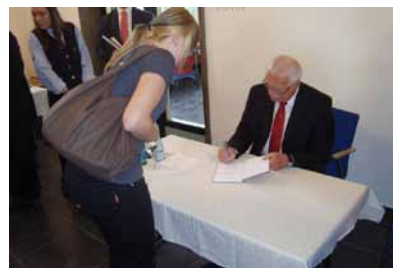
našich studentů navíc umožnili následně na jednání zemského parlamentu (Sächsischer Landtag). Účastníkům desetidenního studijního pobytu byly umožněny následně na přednáškách a seminářích na Právnické fakultě Freie Universität Berlin a na Právnické fakultě Universität Potsdam. Praktickou část odborné exkurze tvořily návštěvy německého parlamentu (Bundestag) a spolkového kancléřství, u kterého se studenti zrovna mijeli s kancléřkou Angelou Merkelovou. Během pobytu v Berlíně byli účastníci exkurze slavnostně přijati na Velvyslanectví České republiky v SRN. Zajímavým momentem exkurze bylo pozvání berlínských studentů práv k naší účasti na slavnostní přednášce prezidenta České republiky Václava Klause na půdě Humboldtovy univerzity při jeho soukromé návštěvě Berlína, tentokrát v roli vysokoškolského profesora. Příjemnou tečkou studijní cesty se v Postupimi stala prohlídka zemského parlamentu (Landtag Brandenburg), kterým naše studenty provázel absolvent semestrálního studijního

pobytu Erasmus na olomoucké fakultě rámci jeho studia práv na Universität Potsdam.

Podzimní týdenní odborná exkurze do Vídně se realizovala zrovna v době těsně před uzavřením budovy Právnické fakulty před rozsáhlou rekonstrukcí. Díky programu AKTION Česká republika – Rakousko a garantovi z Právnické fakulty Universität Wien prof. Fuchsovi spolu s dalšími profesory se mohli naši studenti zúčastnit výuky rakouského práva, a komparovat tak český, německý a rakouský právní systém. Tématem projektu exkurze byla činnost justice, a proto byly následně na přednáškách, cvičeních a seminářích doplněny exkurzemi na Ústavní soudní dvůr, Nejvyšší soudní dvůr ve všech tretních ve Vídni. Rovněž v hlavním městě Rakouska byla skupina našich studentů vstřícně přijata na Velvyslanectví ČR v Rakousku.

Oba studijní pobyty přispěly za podpory stipendií DAAD a AKTION k rozšíření obzoru studentů ve svém oboru, prohloubení odborných jazykových znalostí německé a rakouské právní terminologie a k upevnění spolupráce UP se zahraničními partnery na právnických fakultách v Německu a Rakousku. Jistě lze ještě dodat, že naši studenti reprezentovali svou alma mater v zahraničí se ctí.

-rk-, foto archiv studentů PF

Studentka PF UP Lucie Siebertová čeká na podpis prezidenta Václava Klause do jeho knihy v němčině pro děkanku PF UP

Studentské organizace ve zkratce aneb Co týden dal

Studenti historie pokřtili svůj sborník

V úterý 30. 11. se na Katedře historie FF UP uskutečnil křest již druhého ročníku Sborníku Studentské historické sešity. Jak již název napovídá, jedná se o sborník studentských prací s historickou tematikou, byť přispěvateli nejsou pouze studenti Katedry historie, ale i jejich kolegové z příbuzných oborů. Vydavatelem sborníku je studentské sdružení s poněkud recesistickým názvem Cech invalidů středoevropské historiografie. Do letošního vydání, jehož kmtrem se stal proděkan pro zahraniční záležitosti Mgr. Antonín Kalous, Ph. D., M. A., přispělo jedenáct autorů, lépe řečeno sedm autorek a čtyři autoři. Rozsah publikace, jež vyšla v nákladu 100 kusů, činí 226 stran.

AIIESEC Olomouc nabízí konzultace

Olomoucká pobočka mezinárodní organizace AIIESEC, jež mj. zprostředkovává studentům stáže v zahraničí, nabízí pravidelné konzultace všem zájemcům o informace týkající se pracovních a studijních pobytů nejen v zahraničí. Nově mohou studenti využívat konzultační hodiny každé pondělí od 8 do 10 hodin a ve středu od 8 do 11 hodin v kanceláři AIIESEC Olomouc na tř. 17. listopadu 50. Dotazy mohou zájemci zasílat také elektronicky na olomouc@aiiesec.cz.

Sněhová kalamita zkomplikovala mši

Olomoucké Vysokoškolské katolické hnutí pořádalo ve středu 1. 12. tradiční studentskou mši v Chrámě Panny Marie Sněžné, kterou měl vést P. Bohdan Stepien. Bohužel vinou sněhové nadílky, která zkomplikovala jeho cestu z Ostravy, polský rodák mši nestihl. Přesto se mu podařilo absolvovat alespoň následnou přednášku na téma „Duch svatý – pramen lásky a života“, které se účastnilo na čtyřicet zájemců. Přestože je otec Stepien původem z Polska a v Česku působí teprve od roku 1996, čeština mu nečiní výraznější problémy, což ocenili všichni přítomní.

ESN UP má svého nového maskota

Erasmus Student Network UP se rozhodlo při své činnosti podpořit také jedno ze zvířat v olomoucké zoologické zahradě – surikatku. Díky internetovému hlasování tak získali zahraniční studenti nejen nového maskota, ale přispějí i na dobrou věc. „Na olomouckou surikatku momentálně poputuje výtěžek z naší Jungle Party, která proběhla na začátku prosince, takže se staneme jejím oficiálním sponzorem. Hodláme ji ale podporovat i do budoucna, protože chceme, aby si náš nový maskot žil dobře“, dodala s úsměvem Barbora Pečivová, zástupkyně prezidentky organizace.

Divadlo Konvikt zve na talkshow na cucky

Divadlo Konvikt rozšířilo svou dramaturgickou tvorbu také o formát talkshow, ve které zpovídají moderátoři Divadla na cucky známé olomoucké osobnosti a ptají se jich, co pro ně znamená „trs prs“, neboť právě slogan „Skrz trz trs prs“ je mottem divadla ve stávající sezóně. V pondělí 13. 12. od 19.30 v Divadle K3 mohou zájemci zjistit, jak se s tím vypořádají Ján Kadlec ze sdružení Muzeum olomoucké pevnosti a hudebník David Spilka. Moderování se ujme Tomáš Uher. O dva dny později pak Divadlo Konvikt pořádá další díl Night of living readers – literární show mladých autorů, jejímž hostem bude tentokrát Jan Těsnohlídek ml., držitel Ceny Jiřího Ortena za rok 2010.

Připravil O. Martinek

O studijní stáži, výzkumu a životě v pákistánské Lahore

Odmaturoval na střední škole technického zaměření a absolutně nevěděl, co by měl dále studovat, případně čím by se měl živit. „A tehdy mi můj děda řekl, že by bylo dobré zaměřit se na humanitární problematiku. Začal jsem tedy studovat bakalářský obor Sociální a humanitární práce na Caritas – Vyšší odborné škole sociální Olomouc. Později, když jsem si podal přihlášku do navazujícího magisterského studia na Katedře rozvojových studií Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého, přidal jsem k humanitárnímu zaměření i rozvojovou sféru.“ říká Žurnálu UP Martin Vylčil, dnes absolvent oboru Mezinárodní rozvojová studia. Martin Vylčil se před časem vrátil z neklidného Pákistánu a po Ukrajině a Ázerbajdžánu tak získal další cennou zkušenost.

Proč právě Pákistán?

Jednoduše jsem chtěl na vlastní oči vidět, jak vypadá stát, který se hroučí. Pákistán patří dlouhodobě do první desítky zemí v žebříčku „Failed States“, tedy skupiny nefunkčních států. Jeho nefunkčnost je mj. determinovaná velmi zranitelným hospodářstvím, politickou nestabilitou, institucionální ochablostí a výskytem organizovaného zločinu a terorismu. Tyto pojmy samy o sobě pro mne byly natolik abstraktní, že jsem ztoulal na vlastní kůži zakusit, jaký mají reálný obsah. Druhým důvodem, proč jsem zvolil Pákistán, byl zájem o fenomén islám. Islámská kultura byla pro mne do návštěvy Ázerbajdžánu, kde jsem působil jako pozorovatel při prezidentských volbách v roce 2008, velkou neznámou. Pobyt v Pákistánu měl mé poznání rozšířit.

Jakým způsobem jste se na tento pobyt připravoval?

Koupil jsem si průvodce. Četl jsem cestovatelské praktické manuály. Vesměs to ale byly obecné záležitosti jak se chovat k lidem, např. nevyjadřovat svou kulturní nadřazenost. Studentská organizace AISEC, i díky níž jsem mohl v Pákistánu pobyt, organizuje pro uchazeče o zahraniční stáž speciální přípravné dny. Dva takové jsem absolvoval, stejně jako jsem absolvoval testy psychické odolnosti, testy z angličtiny atd. Přípravu není dobré podcenit, ale když už máte alespoň nějaké zkušenosti z pracovních pobytů v zahraničí, pak vás žádný seminář obecných zásad asi nepřekvapí.

Můj tříměsíční pobyt v Pákistánu byl kombinací dvou programů. Pod záštitou organizace AISEC jsem si nejprve našel v systému celosvětové nabídky stáží tu nejprůhodnější. Poté jsem zažádal o výzkumný grant MŠMT Mobility a vyjednal si studijní výzkum na univerzitě v místě stáže – pákistánském historickém městě Lahore. Propojení obou aktivit (stáž a výzkum) mělo tři zásadní rozměry: Ekonomický, praktický a společenský. Zaprvé se mi podařilo pokrýt náklady cesty i pobytu, za druhé mi bylo umožněno zkoumat teoretickou i praktickou rovinu dané problematiky a v neposlední řadě jsem získal přístup k různým společenským třídám, zejména mladým lidem na univerzitě.

Pracovní stáž dohodnutá prostřednictvím AISEC byla dojednána s organizací, která se zabývala dlouhodobě posilováním lidských práv v zemi. Mým úkolem bylo vymyslet k pěti již fungujícím projektům další tři, úspěšně je podat a získat na ně finance. Byl to ale problém, neboť neziskovka, pro niž jsem pracoval, se nacházela ve stavu, ve kterém nebyla schopna nést další projekty bez větších strukturálních zásahů. Přesto jsem za dobu svého působení napsal dva projektové záměry. Jeden se týkal lidí, kteří jsou dlouhodobě ve vazbě, druhý výzkumu vztahů administrativy a kmenových vůdců na území NWFPP, severozápadního Pákistánu. Plat ve výši pět tisíc korun na měsíc mi stačil k přiměřenému vyžití po celý měsíc.

Kromě práce pro neziskovku jsem se ještě zabýval výzkumem pro svou diplomovou práci. Pracoval jsem na výzkumném projektu v rámci UP, který se týkal programů zaměřených na nequalifikované pracovní síly ve venkovských oblastech, tedy oblastech, které se vyznačují vysokou nezaměstnaností a nízkým příjmem. Jedná se o území, kde je většina obyvatel závislá na příjmech ze zemědělské činnosti. V těchto končinách neexistuje bankovní sektor, lidé mívají příjem zhruba jedenkrát do roka a záleží pouze na jejich schopnostech, jakým způsobem jej dokážou rozložit. V momentě, kdy v takové oblasti vytvoříte nějaká pracovní místa, může příjem těchto lidí vzrůst do té míry, že jsou schopni vytvářet úspory tolik potřebné pro další investice a potažmo rozvoj či překlenutí nenadálé situace (například povodně). Je však důležité správně daný rozvojový program nastavit. Je to jako s pobídkami, které jsou designovány tak, aby podporovaly určitý model

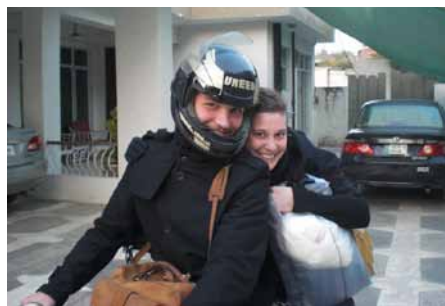
chování. V případě veřejných prací – workfare – je přidanou hodnotou fakt, že zaměstnaní vytvoří veřejné statky – aktiva -, která jsou schopna v budoucnu generovat další zisk. Příkladem budiž stavba přehrad a silnic. Projekty s tímto zaměřením se provádějí ve všech rozvojových zemích, nejvíce snad v Indii. Jejich synergický efekt byl předmětem mého zkoumání.

V čem konkrétně pak spočívala vaše práce v neziskové organizaci?

Nadnárodní organizace, jako např. UNICEF, disponují pobočkami v různých zemích a Pákistán není výjimkou. Vlastní projekty ovšem nerealizují přímo, nýbrž skrz prostředníky. Místní neziskové organizace jsou většinou oněmi subjekty, na kterých finální realizace projektů spočívá. Vztah mezi pobočkami mezinárodních organizací a místními neziskovými organizacemi pak funguje přes určitou síť. V praxi to vypadá asi tak, že pobočky inzerují prostřednictvím reliefweb, webových stránek, novin atd., že jsou ochotny sponzorovat projekty zaměřené na určité téma, v určité oblasti za určitý peníz na dané období. Místní neziskový sektor pak soutěží o možnost takové projekty realizovat prostřednictvím podání tzv. rozvojových záměrů – project proposal. Projekt získá ta neziskovka, která předloží nejlepší nabídku. Moje stáž probíhala v jedné z místních malých organizací. Věnoval jsem se nabídkám

Se studenty support týmu bezprostředně po přeletu

Na cestě z kanceláře

možných projektů, zjišťoval jsem, zdali na jejich realizaci nezisková organizace, v níž jsem pracoval, má a případně jsem se snažil vytvořit příslušný dokument a o projekt požádat. Bylo to velmi zajímavé, neboť se tato práce propojovala i s lobbíngem i sociální terapií. V těchto souvislostech se mi např. stalo, že jsem v jeden den snídal v chudinské čtvrti a večerel u ministra pro informatiku v Islámábádu. Jeden den, dva odlišné světy, dvě odlišné role. Umět komunikovat se zástupci vlády a administrativy i s těmi, kteří jsou na nejnižších stupních dané společnosti, není lehké. Když nad tím tak uvažuji, právě v této dovednosti jsem se určitě zdokonalil

Na svém blogu popisujete velmi náročný úvod pobytu*. Jak probíhaly další dny?

Veselé moc nebyly. První tři týdny jsem pobýval v jednom komplexu budov a nemohl jsem vycházet ven. Nebyl jsem si totiž vůbec jistý svou bezpečností. Ředitelka mé neziskové organizace, jež dříve působil jako novinářka, byla v té době

na služební cestě, a tak se po celé tři týdny nenašel nikdo, kdo by se mne ujal, nikdo, kdo by mne zaslavil do života ve městě, do komplikované situace organizace. Nebyl tam jednoduše nikdo, kdo by mi řekl, co bude mou náplní práce. Nakonec jsme se přece jen dohodli, že nejprve začnu pracovat na studii pro americké nadace. Předmětem výzkumu byly oblasti, které jsou ohniskem většiny nepokojů v zemi. Měl jsem shromažďovat data, týkající se toho, proč je státní administrativní v kmenových územích tak neoblíbená.

První měsíc byl pro mne tedy hodně náročný tím, že jsem byl zavřený bez nějakých velkých sociálních kontaktů – pracoval jsem převážně s elektronickými zdroji. Navíc hned v úvodu mého pobytu začala na východě země ofenzíva ozbrojených složek. Armáda plošně obkličila určité území. Uprchlíky propouštěla přes své linie. S nimi do týlu pronikl i mnozí teroristé, kteří pak prováděli pravidelné útoky ve všech městech včetně Lahore, kde jsem se nacházel. Informace o bezpečnostní situaci jsem měl z médií, a sám jsem měl možnost vnímat dusnou atmosféru na ulicích (checkpointy, ozbrojená vozidla, vojáci s automatickými zbraněmi na každém rohu atd...). Silný pocit ohrožení, který jsem hned v úvodu po příjezdu do Pákistánu získal, ziská i mě přetrvál po dobu asi čtyř týdnů. Poté se začal rozměňovat úměrně tomu, jak jsem se adaptoval na místní podmínky. Ostražitost mi ale zůstala. Do vlastní kultury Pákistánu jsem více proniknul až v průběhu dalšího měsíce.

A ten vypadal jak?

Můj pracovní den byl velmi obyčejný. Ráno se člověk probudí, sedne na motorku a půl hodiny jede do kanceláře. Byl jsem rád, že mám světlé vlasy schované pod přilbou. Trasu do práce jsem měnil, aby můj pohyb nebyl až tak sledovatelný. Ano, choval jsem se skutečně velmi ostražitě. Pracoval jsem do šesti, do sedmi do večera a pak jel zpět. Nikde jsem se moc nezastavoval. Neuměl jsem místní jazyk a angličtina na ulici spíše poutala nežádoucí pozornost. Sociální život jsem měl takřka nulový. Kromě občasných styků na univerzitě a s mezinárodními stážisty, jsem do kontaktu s místními přicházel až prostřednictvím druhých osob, sekundárně. Přesto se mi podařilo navázat opravdová silná přátelství, která stále udržuji alespoň na dálku prostřednictvím sociálních sítí.

Co byste naopak na Pákistánu vyzdvihl?

Tamní smysl pro rodinu, a to smysl pro rodinu rozšířenou – nikoliv pouze nukleární – si zaslouží ocenění. Rodina je v Pákistánu skutečně základní jednotka, je velkou institucí. Sňatek je v této zemi považován za sňatek dvou rodin. Je pravda, že jsou manželství z devadesáti procent dohodnutá rodiči novomanželů, ale podstatné je, že je to právě rodina, která v Pákistánu zajišťuje ekonomické i politické přežití. Přestože stát deklaruje právní prostředí, tak bez kontaktů je zde právo jen velmi těžko vymahatelné. To je např. jeden z důvodů, proč se do Pákistánu nehrnou investoři. Rád bych také řekl, že Pákistánci jsou neuvěřitelně pohostinní. Jsou pohostinní vůči všem, kteří přicházejí v dobré víře, s dobrými úmysly, s příbližným horizontem odjezdu. I na ulicích mne zastavovali kolemdjoudci a třásli si se mnou rukou a upřímně se radovali, že v zemi ještě nějaká cizinci jsou. Že je tam pořád s nimi někdo, kdo sdílí jejich úděl. Podzim roku 2009 byl totiž charakteristický vlnou stahování zahraničních pracovníků ze země z důvodu zhoršování bezpečnosti.

V průběhu pobytu jsem měl možnost se pustit i do hlubších rozprav s místními obyvateli mimo pracovní kancelář. Dříve či později jsme však narazili na témata jako náboženství či politika, kde Pákistánci zastávají velmi pevně avšak často

Dokončení na str. 8

Dobří lidé mezi námi

Na to, co se s námi děje na druhém břehu, mají lidé už od nejstarších dob nejrůznější názory. Poznání v této věci se nedobereme do doby, dokud se tam sami neocitneme. Jediná nesmrtelnost, na níž se však snad všichni shodneme, je ta, kterou můžeme sdílet už tady na zemi – vzpomínku na dobré lidi, kteří tu jsou s námi a v našem srdci, i když z tohoto světa už nenávratně odešli. Vzpomínka, která projasní stále rychlejší film života a v době všeobecného a rychlého zapominání nás přiměje k zastavení a znovuprožití chvil, které za to stojí.

Mezi lidmi, na něž takto nelze nikdy zapomenout, jsou i dva výborní kolegové z naší univerzity. Letos v půlce listopadu to byly už čtyři roky, co krutě předčasná a zbytečná smrt od nás odvedla vzácné lidi z Audiovizuálního centra UP, Hanu Pilátovou a Zbyňka Menšíka. Oba svou profesionalitou přispívali k technickému i organizačnímu budování tohoto centra, které patří k rodinnému stříbru naší univerzity a jehož pracovníci už natočili stovky didaktických filmů prvotřídní úrovně. Systematicky je vybavovali nejvyšší technikou a je to rovněž jejich zásluha, že toto pracoviště dosáhlo v trvale podfinancovaných českých akademických poměrech vysoké nejen technické, ale i profesionální úrovně. Současně se také výrazně podíleli na organizaci Academia Filmu. I díky nim je dnes tato prestižní přehlídka vědecko-populárních a dokumentárních filmů jednou z ozdob univerzity i města.

U nás na Katedře klasické filologie jsme měli to štěstí, že naše vzpomínka na ně není jen profesní, ale i osobní. V de-

vedesátých letech Hanka a Zbyněk spolu s dalšími milými kolegy z AV UP pro naši katedru natáčeli výukové filmy

Vzpomínka na Budapešť: natáčení výukového filmu „Aquinum - na pomezí kultur a času“

o antické kultuře. Naše společné cesty vedly nejen po zemích českých, ale i za hranice vlasti, na Slovensko a do Maďarska. Jak Hanka, tak Zbyněk na mě udělali dojem nejen svou profesionalitou, ale i nadhledem a dobrou náladou za každé situace, včetně těch nepředvídaných – a o takové při žádném natáčení zdaleka není nouze. Cesty s nimi se tak vždy nesly ve znamení humoru a veselých zážitků. Ani pro jednoho z nich natáčení filmů nebylo pouhou rutinou, ale skutečnou tvůrčí radostí, kterou aktivně obohacovali naše scénáře. Třebaže šlo „jen“ o filmy výukové, snažili se je vždy obohatit o rozměr výrazně přesahující pouhý didaktický záměr. Tentýž záběr byli ochotni opakovat několikrát, dokud s ním nebyli výstředně spokojeni. Oba tak vynikali tou správnou filmařskou trůfalostí, ba nerozpakujeme se říci „drzostí“, bez níž žádný pořádný film nikdy vytvořit nelze. Pro skvělý záběr byli ochotni udělat cokoliv. Nikdy nezapomeneme na Zbyňka, jak kvůli natočení působivě netradičního pohledu na Budapešť vstoupil na Alžbětině mostě přímo doprostřed rušné silnice a po několika minutách nerušeně filmoval.

Byla to bohužel právě silnice, která se jim, vždy plným života, stala osudnou ve chvíli, kdy se ve své solidnosti a poctivosti snažili narychlo splnit všechny pracovní závazky, neboť o jejich práci, bohužel rovněž narychlo, rozhodli jiní. Po jejich odchodu zůstalo prázdno a bolest, po nich samotných však nejen výborná práce a zdařilé filmy, ale především vzpomínka na skvělé a krásné lidi, které nelze nemít rád.

Dr. B. Pokorná, doc. L. Kysučan

O studijní stáži, výzkumu...

i netolerantní postoje. Hlavní příčinou je podle mne absence spolehlivých a ideologií prostých informací. Všude přítomná je státní televizní propaganda, veškeré informace jsou cenzurovány, internetové stránky je v rádech promlce. Vzpomínám si na nedůvěru, kterou mezi Čechy rozdmýchal časopis Spiegl začátkem devadesátých let u nás, když brojil proti Klausovým reformám. Dostávalo se mu sluchu, protože lidi si po čtyřiceti letech komunismu nedokázali kapitalismus dost dobře představit. Tak i dnes mnozí Pákistánci po dvaceti letech pronikání islámu a jeho struktur k politické moci nejsou ochotni veřejně připustit, že Evropa může přispívat k rozvoji jejich společnosti. Spíše mají daleko blíže k pranyřování evropské morálky, individualismu a neopovědnosti. Sami ale touží se jednou do Evropy dostat. To je paradox mezi rétorikou a výsledným jednáním jednotlivců či rodin a jistě není dobrou vizítkou.

Jak mnoho to, co říkáte, souvisí s vírou?

Víra je jedna věc, druhá je politika a správa státu. V islámu se obojí dost prolíná, proto je jednoduché toto náboženství obvinít jako původce oprese a zaozlostlosti. Já si myslím, že víc než islám za problémy v Pákistánu může politika klientelismu a korupce. Ta je v Pákistánu realitou a s islámem jako takovým nemá nic společného. Islám asi může umocňovat tamní postavení ženy v podřízené roli vůči muži. To ale nelze paušalizovat. Najdete rozdíly v postavení žen napříč zemí i příjmovými skupinami. Je např. rozdíl, pochází-li dívka z bohaté rodiny, či chudinské čtvrti. Majetek v Pákistánu znamená hodně. Jednoduše řečeno: Když máte džípu, tak jedete na červenou. Tak si i majetná žena může dovolit větší výstřelky než žena chudá, negramotná, bez informací. Mnohé ženy z vlivných rodin působí dlouhodobě v politice – viz např. zesnulá Benazir Bhutto. Svě to vypovídá o místních mužích. Nevím, nakolik je násilí běžné v místních rodinách. Ale udržujete-li ženu v podřízeném postavení tím nejtipičtější způsobem – tedy násilím, nejste pravděpodobně příliš zdatní v argumentaci, protože prostě místo slov přijde

rákoska. Úspěch majetných žen ve veřejné sféře – paradox pákistánské kultury – může být důsledek toho, že muži prostě nejsou zvyklí se se ženami přit a argumentovat – jednoduše vyklízejí pole, protože rákoska leží doma.

Ekonomická nesouměřitelnost je další charakteristikou Pákistánu. Velmi často zde můžete vidět aroganci majetných vůči nemajetným. Např. k dobrému standardu místních rodin patří mít v domácnostech i firmách k dispozici služební personál. Je to záležitost, na niž se těžko zvyká, protože je jedno, jestli ten člověk umí číst, psát, počítat. Jde pouze o to, mít jej tzv. k ruce a mít jich hodně. Úplně stačí, když na jednoho z nich jednou za den zakřičíte: kafe! Takový člověk je ve firmě či domácnosti ne proto, aby udělal nějakou práci dobře, ale proto, aby byl pán spokojený. Evropan si velmi těžko zvyká na ten dvojitý svět – svět pánů a služů. I v naší neziskové organizaci byl zaměstnan takový člověk. Neuměl číst, psát, měl osm dětí a v organizaci byl zaměstnan z milosti.

Jak vnímáte tamní politickou situaci?

Nevím, jestli se obecně ví, které zájmové skupiny proti sobě v Pákistánu vlastně stojí. Jsou to duchovní, jež získali moc již v zárodku budování této země a stále ji upevňují. Tito lidé mají velký politický vliv. Od Indie se Pákistán oddělil na základě náboženského klíče. Jejich Ústava dodnes obsahuje náboženské odkazy. Ostatně ne náhodou zní plný název země Pákistánská islámská republika. Za současného odklonu od náboženství některých ekonomických elit může ekonomický rozvoj a vzdělání. Čím je populace vzdělanější, tím méně je ovlivnitelná, a to se duchovním nelíbí. V Pákistánu mají ale velké slovo i skupiny, které jsou sdruženy v jakémsi konsorciu vlastníků půdy. Nejsou to většinou původní Pákistánci nebo Indové. Tito lidé přišli vesměs ze severu, z Číny, mají velký zájem o politiku a mají – i díky pozemkové reformě – velký vliv. To ovlivňuje např. obchod s Indií, jinými slovy brzdí obchod, protože z toho mají další zisky. Tato skupina lidí má monopol na potraviny v Pákistánu. Další zájmovou

Dokončení ze str. 7

skupinou jsou v Pákistánu průmyslníci, kteří vynazývají zcela jinou obchodní politiku. A aby toho nebylo málo, komplikují situaci ještě politické strany, které jsou povětšinou provinční a velmi často jdou proti sobě i pomoci „špinavých“ triků. Pro úplnost zmíníme ještě ozbrojené složky se svými zájmy, které vysávají státní rozpočet jako houba. Pákistánská armáda je, myslím, pátá největší na světě. V takovémto prostředí není stabilním prvkem právo, ale menší celky, jakým je rodina, případně zájmové sdružení, ke kterému se člověk řadí.

Plánujete se do Pákistánu vrátit?

Uvažoval bych o tom, ale nyní bych chtěl raději získat profesní zkušenosti. Zajímá mne oblast přerozdělování veřejných financí. Trochu jsem se touto problematikou zabýval už ve své diplomové práci, nyní bych se rád věnoval odpovědi na otázku jakým způsobem přerozdělovat peníze v rozvojových zemích. Z českých akademiků se problematice věnují např. Hana Brixi, Igor Tomeš a Martin Potůček. České zkušenosti a znalosti se sociální politikou mohou být inspirací pro rozvojový svět. Věřte, je to docela věda, která souvisí s redukcí chudoby na naší planetě. Východiska pro další výzkum mám tedy bohatě.

V létě mne navštívili studenti z Pákistánské univerzity, kde jsem působil. Poprvé se dostali za hranice své vlastní země, kultury i kontroly svých rodičů. Prožili si určité kulturní šok. Podívali se nad takovými „samozřejmostmi“, jako že se mladí lidé drží za ruce, města jsou uzklizená, nikde žádná kontrola, dohled a komandování, historie dýchá z každého nároží, poledne ohlašují zvony a lidi se usmívají. Myslí si, že přes žabomyši války politické a jiné nesváry žijeme v krásné zemi a máme povinnost o ni nejen pečovat, ale naše klady uplatňovat také v zahraničí – třeba v Pákistánu.

Ve spolupráci s M. Vylíčilem M. Hronová

foto archiv M. Vyličila

* Další pákistánské zkušenosti M. Vyličila na <http://vylilic.bigblogger.lidovky.cz/c/106226/Unesen-v-Pakistanu.html>.

